

Zdravlje u Bjelovarsko-bilogorskoj županiji

(Ne)dovoljna skrb o starima i nemoćnima na području Bjelovarsko bilogorske županije

Jasmina Radojčić, Gordana Ded

Dom za psihički bolesne odrasle osobe Bjelovar
Ul. Don Frane Bulića 5a**Ključne riječi:** stari i nemoćni, prioritet Županije, Slika zdravlja, oblici skrbi.

Uvod:

„Kako je teško biti slab, kako je teško biti sam, i biti star, a biti mlad " (Tin Ujević).

Prosječna starost stanovnika naše Županije je 40 godina, što je karakteristika i prosječne životne dobi stanovnika na razini Hrvatske. Evidentno je da je naše **stanovništvo relativno visoke životne dobi**, a starenje i izumiranje predstavlja veliki problem. Starost je proces tijekom kojega se događaju promjene vezane uz čovjekovu dob, ali kronološka dob ne mora biti isključivi kriterij starenja. Može se reći da je to individualni proces koji uključuje **povezanost biološkog, psihološkog i socijalnog aspekta**. U trećoj životnoj dobi osoba može doživljavati različite poteškoće i to ne toliko zbog osobnog smanjenja funkcionalnih sposobnosti, već često okolina postaje nepovoljnija: zbog odrastanja i odlaska djece, zbog smrti supružnika, odlazak u mirovinu znači i povlačenje iz aktivnog rada, društveni status postaje relativno nizak, slabiji materijalni status, motivacija, aspiracija i interesi mogu postati značajno manji, teže se prate svakodnevne životne promjene a moguće je i smanjenje sposobnosti učenja. Od psihičkih smetnji u starijoj životnoj dobi najčešće se navode: amnestički delirantni, depresivni, paranoidni i parafreni sindrom, zloupotreba lijekova, nesаница i suicid. Socijalno okruženje značajno utječe na proces starenja i osjećaj zadovoljstva i ispunjenosti starijih osoba.

Ovaj segment stanovnika ima i najčešćih potreba za zdravstvenim i ostalim uslugama koje pruža zdravstvena i socijalna zaštita. Od pet odabranih prioriteta slike zdravlja za našu Bjelovarsko bilogorsku županiju je i problematika nedovoljne skrbi za stare i nemoćne osobe. U interesu nam je poboljšati kvalitetu života osoba starije životne dobi, a posebno dajemo naglasak na institucionalne i izvaninstitucionalne oblike skrbi za starije. Kvalitetno i aktivno provođenje slobodnog vremena, aktivno sudjelovanje u životu zajednice osoba starije životne dobi. Uključivanje osoba starije životne dobi u dnevne centre. Cilj je starijim ljudima osigurati i pomoći da što duže ostanu samostalni, a po potrebi treba im osigurati odgovarajući smještaj, dopunsku kućnu njegu, liječničku pomoć, te psihosocijalne i ostale usluge, i to u sredini na koju su navikli i koju ne žele mjenjati.

Prema statističkim podacima iz 2001. godine osobe u dobi od 60 i više godina čine 21,53 % ukupnog broja stanovnika RH, čime smo među zemljama sa izrazito visokom stopom starenja ukupne populacije.

Oblici skrbi za stare i nemoćne na području naše županije:

Smještaj izvan vlastite obitelji moguće je ostvariti u domovima, gdje se pružaju usluge medicinske skrbi i njege, psihosocijalne rehabilitacije i radne terapije. Dom je odličan izbor zbog svega navedenog. Problem je što su dostupni kvalitetni kapaciteti nedostadni za sve potrebe i liste čekanja su vrlo velike. Domovi raspoložu kvalitetnim stručnim kadrovima, što je vrlo važno jer takav stručni kadar daje dušu domskom životu. U Domu za stare i nemoćne Bjelovar i Domu za psihički bolesne odrasle osobe Bjelovar korisnicima je zajamčena kvalitetna skrb, pravi omjer individualnosti, aktivnosti, kreativnosti, psihosocijalne skrbi, te otvorenosti prema zajednici. Zaposlenici su profesionalni i korektni i svojim djelovanjem obučavaju korisnike na temelju njihovih individualnih potreba. Udomiteljstvo bi moglo s vremenom popuniti problem nedovoljnih kapaciteta u domovima. Uz kvalitetnu stručnu pomoć koju pružaju stručni timovi Centara za socijalnu skrb i kontinuiranu podršku i superviziju, kvaliteta skrbi o korisnicima mogla bi poticajno djelovati na psihofizički status korisnika. Dopunska pomoć u kući obuhvaća: kućnu njegu, donošenje hrane u kuću, nabavke lijekova i namirnica, pomoć u održavanju higijene stambenog prostora. Jedan od novijih oblika skrbi za stare i nemoćne je osposobljavanje geronto domaćica za pomoć i njegu te populacije, a time se i produžuje ostanak starijih osoba u njihovoj socijalnoj sredini. Pozitivno bi bilo proširiti timove geronto domaćica te umrežiti čitavu Bjelovarsko bilogorsku županiju.

Dnevni centri za starije na području naše županije mogli bi zadovoljiti niz potreba starijih osoba: od kvalitetnog provođenja slobodnog vremena, druženja sa vršnjacima, dnevnog razmjenjivanja aktualnosti te korištenja sredstava informiranja. Dnevni centri su dobra podrška u socijalnom i prijateljskom smislu, organiziranju raznih radionica, tečajeva stranih jezika i slično. Primjer dobre prakse i pozitivnih rezultata evaluacije imamo u Domu za psihički bolesne odrasle osobe Bjelovar; dnevni centar radi godinu i pol dana te skrbi za 18 vanjskih korisnika. Starenje i starost iziskuje specifičnu skrb, a psihički bolesne i starije osobe kao članovi obitelji i kao korisnici nekog oblika skrbi su posebna i najosjetljivija skupina u populaciji koja traži cjelodnevnu podršku i angažman pomagača. Moramo u bliskoj budućnosti razmišljati o otvaranju gerontološkog centra na području naše županije, te u okviru istoga i palijativne skrbi za dostojanstven odlazak terminalnih bolesnika.

Zaključno:

Interes za probleme starenja i poboljšanje kvalitete života starijih osoba razvija se u svim segmentima, a važan pokazatelj je i prepoznavanje problema kao jednog od prioriteta slike zdravlja naše Bjelovarsko bilogorske županije. Važno je što duže sačuvati preostale potencijale starijih osoba, a to je moguće kroz različite vidove aktivnosti i kvalitetnim i dostupnim uslugama. Svi zajedno trebamo biti usmjereni k ciljanoj, dobro organiziranoj i cjelovitoj socijalnoj skrbi, dostatnoj razini opće zdravstvene skrbi, te stručnoj pomoći pri održavanju preostalih funkcionalnih sposobnosti. Starost donosi mudrost, a kvaliteta života je održava.

Literatura:

1. Abeles, N.(1997,June): Memory problems in later life. Monitor on Psychology.28(6):2
2. Abeles, N.(1997, April): Psychology and the aging revolution. Monitor on Psychology.28(4):2
3. Furlan, I.(1985): Čovjekov psihički razvoj. Zagreb: Školska knjiga.
4. Kaplan, H.I. i Sadock, B.J.(1998): Priručnik kliničke psihijatrije. Jastrebarsko: Naklada Slap.

Kontakt:

Jasmina Radojčić, prof.psihologije, ravnateljica Doma za psihički bolesne odrasle osobe Bjelovar
Dom za psihički bolesne odrasle osobe Bjelovar
Ul. Don Frane Bulića 5a
Tel: 043/220-266